

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

Str. Columna 106A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
Tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Nr. 68 din 02 iunie 2017

**Ministrului Finanțelor,
Dlui Octavian ARMAȘU**

Copie:
- **Cancelaria de Stat**
- **Primarilor de Municipii**

ADRESARE

privind propunerile CALM pentru politica bugetar-fiscala pentru anul 2018 în scopul consolidării statutului municipiilor nou-create și a autonomiei locale financiare

Stimate Dle Ministru,

Acordarea statutului de municipii mai multor orașe a fost un eveniment multășteptat, însă care nu a condus la rezultatele scontate pe plan organizațional, economic și financiar. Astfel, ca orașele respective să adevărat să beneficieze de avantaje, instrumente și potențial ca să devină poli de creștere economică și socială a regiunilor/teritoriilor adiacente. De fapt, în afară de schimbarea denumirii a câtorva orașe, lucrurile nu au evoluat.

În acest context, Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) după o consultarea largă a tuturor municipiilor nou create a elaborat un set de propuneri, inclusiv pentru politica bugetar-financiară pentru anul 2018, care au fost adresate conducerii guvernului și care vor conduce la consolidarea statutului de municipii a orașelor respective, precum și vor permite consolidarea în general a autonomiei locale și avansarea în realizarea Foii de parcurs RM - CoE, a Strategiei Descentralizării și a Strategiei Reformei administrației publice.

În mod special, CALM vine cu următoarele propuneri pentru politica bugetar – fiscală pentru anul 2018 în vederea consolidării bazei de venituri locale, corelării/ajustarea statutului acestor municipii de statutul altor municipii existente sub aspectul surselor de venit și acordare unor surse suplimentare de venit:

1. Creșterea surselor de venit la bugetele municipiilor conform variantei inițiale ca să le rămână 50% din impozitul pe venitul persoanelor fizice, similar mun. Chișinău care și așa în aspect economic și administrativ se află într-o situație mai avantajată. Propunere concretă:

„Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.397–399, art.703), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

Articolul 5 alineatul (1) punctul 2) se completează cu litera c), cu următorul cuprins:

„pentru bugetele municipiilor, cu excepția celor prevăzute la alin. (5) pct. 2) din prezentul articol - 50% din volumul total colectat pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective;”.

2. Păstrarea la municipii a unei părți din impozitul pe venitul persoanelor juridice colectat în teritoriu (pana la 50%). Propunere concretă:

„Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.397–399, art.703), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

Articolul 5 alineatul (1) se completează cu punctul 2¹) cu următorul cuprins:

„2¹) defalcări de la impozitul pe venitul persoanelor juridice pentru bugetele municipiilor, cu excepția celor prevăzute la alin. (5) pct. 2) din prezentul articol - 50% din volumul total colectat pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective;”.

3. Modificarea Titlului VI al Codului Fiscal, Art. 282, alin.(2) cu excluderea reducerii de 15% la plata impozitului pe imobil. Urmează ca scutirile pentru impozitele și taxele locale care aparțin în proporție de 100% bugetelor locale să fie stabilite în exclusivitate de către autoritățile publice locale. De ex. în prezent, pierderile bugetului mun. Ungheni, la acest capitol constituie circa 150 mii lei anual. Venituri ratate care nu sunt compensate.
4. Trebuie să fie revăzut mecanismul ca taxele pe resursele naturale și pentru poluarea mediului să fie virate la bugetele locale de nivelul I. În prezent, resursele naturale (cariere, fondul silvic, acvatic...)care se găsesc pe teritoriul UAT de nivelul I și toată infrastructura de acces (rutiera, de mediu etc.) sunt exploatate/deteriorate de către agenții economici fără ca bugetele locale să beneficieze de compensare/resurse pentru îngrijirea și restabilirea infrastructurii respective și reducerii efectelor de mediu.
5. Se propune, alocarea transferurilor cu destinație specială pentru instituțiile publice care prestează servicii sociale. Este necesar de rezolvat situația instituțiilor sociale finanțate din bugetele municipiilor: centre de zi, centre sociale etc., la fel și altele de la nivelul I. În prezent, contrar prevederilor legale exprese, nu este prevăzută compensarea cheltuielilor pentru ele în forma de transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat. În același timp, în art. 6¹ din Legea nr. 435-XVI din 28.12.2006 privind descentralizarea administrativă prevede expres că „competențele autorităților publice centrale în domeniul asistenței sociale se delegă autorităților publice locale și se finanțează din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat prevăzute în legea bugetară anuală.”. Propunere concretă:

„Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.397–399, art.703), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

Articolul 11 alineatul (1) se completează cu litera a²) cu următorul cuprins:

„a²) instituțiile sociale (centre sociale, de zi, etc.) și competențele în domeniul asistenței sociale delegate unităților administrativ – teritoriale de nivelul întâi;”.

6. Se propune ca contravențiile constatate de agenții constatatori pe teritoriul UAT de nivelul I respective, să meargă expres la bugetele locale. În prezent, există lacune importante și confuzii privind statutul contravențiilor și bugetul la care urmează să fie virate. Aceasta în condițiile când APL au primit statut de agent constatator în privința anumitor contravenții. De aceea, este logic și corect ca contravențiile constatate de agenții constatatori să meargă pe conturi locale cu destinație concretă (securitate rutiera, managementul deșeurilor, amenajare, etc).

Propunere concretă:

„Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.397–399, art.703), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

Articolul 5:

alineatul (1) pct. 1) se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:

„e¹) amenzi pentru contravențiile comise pe teritoriul unității administrativ-teritoriale respective;

alineatul (5) pct. 1) se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:

„e¹) amenzi pentru contravențiile comise pe teritoriul municipiului (cu excepția unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi din componența municipiului);”.

7. Se propune ca legea să prevadă expres că municipiul nou constituit stabilește relații inter-bugetare directe cu Ministerul Finanțelor, după modelul mun. Chisinau și Bălți. Bugetelor municipiilor nou create să fie stabilit regimul juridic aplicabil mun. Chisinau și Bălți. În sensul dat, este imperios de important de instituit reglementările normative juridice, în baza cărora veniturile bugetelor municipiilor nou înființate să fie formate analogic bugetelor municipiului Bălți și Chisinau (impozitul pe bunurile imobiliare, taxa pentru patenta de întreprinzător; taxele pentru resursele naturale, impozitul privat, taxele locale aplicate conform Codului fiscal) cu defalcări de la impozitul pe venitul persoanelor fizice. Totodată, în vederea conformării legislației cu obiectivele menționate se propune promovarea unui proiect de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 397 – XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale, care ar rezida în introducerea sintagmei „Cahul, Orhei, Ungheni, Soroca; Edineț ” după cuvântul „Bălți” și „Chisinau”.
8. Se propune, consolidarea rolului Serviciului de colectare a taxelor și impozitelor locale de pe lângă primăria/municipii în vederea asigurării APL I cu instrumente reale și concrete în scopul creșterii colectării impozitelor și taxelor locale, precum și de a le da dreptul de a avea întreg arsenalul de instrumente pentru colectarea forțată a restanțelor la plata impozitelor și taxelor locale. În prezent aceste structuri nu au aceste pârghii/competențe și pot să se adreseze doar la Serviciul Fiscal de Stat, care este ocupat în mare parte, cu alte . De examinat posibilitate APL/serviciului de colectare a taxelor și impozitelor locale de a executa silit anumite obligații a plătitorilor de taxe si impozite. Astăzi această competență o deține doar organul fiscal, care din lipsa de capacități și dezinteres pentru bugetele locale, nu poate contribui efectiv la o mai buna colectare a taxelor și impozitelor locale. Prin urmare, domeniul administrării impozitelor și taxelor locale ar trebui decentralizat către APL (a se vedea propunerile din anul trecut).
9. Se propune operarea de modificări în Legea privind descentralizarea administrativă nr.435-XVI din 28.12.2006 prin excluderea punctului (2) al art.11, care expres stabilește că capacitatea administrativă este recunoscută ca fiind adecvată statutului legal al unei autorități publice locale atunci când cheltuielile administrative ale acesteia nu depășesc 30 la sută din suma totală a veniturilor proprii, or capacitatea administrativă a administrației municipiilor/orașelor/comunelor nu trebuie să depindă direct de volumul cheltuielilor veniturilor proprii. Capacitatea administrativă a autorităților publice de acest nivel va depinde de mulți factori inclusiv în mare măsură atât de competența și profesionalismul resurselor umane ce activează în ele cât și de poziționarea lor adecvată în structura instituției, în organigrama ei, iar aceasta prezintă un factor primordial în realizarea deciziilor organizaționale, or în actualele evoluții complexe ce se desfășoară, rolul determinant îl vor avea centrele de decizii, în special intervențiile manageriale profesioniste și de măsura în care va fi asumată responsabilitatea pentru consecințele activității inclusiv în domeniul resurselor umane. Plafonarea cheltuielilor administrative devine un impediment real în dezvoltarea organizațională, or cheltuirea eficientă și oportună a veniturilor (proprii sau neproprii) are un mecanism concret de monitorizare și control în cazul când se urmărește neadmiterea risipirii banilor publici.

10. Este necesar în regim de urgență de a oferi soluții pentru detensionarea situației din domeniul salarizării și remunerării din APL. Prevederile legale din domeniul dat sunt excesiv de limitative, centralizate, discriminatorii și distructive, punând toată responsabilitatea pentru starea lucrurilor în domeniul dat pe autoritățile centrale. De asemenea, formulările actuale în lege care se referă la premierea primarilor și a funcționarilor, sunt confuze și greu de aplicat, generând în permanență conflicte și contestări din partea organelor de control, inclusiv Inspecției Financiare și Cancelariei de Stat. În acest sens, se propune:

- a) Implementarea de urgență a unui sistem de salarizare descentralizat, pentru a fi corelat cu prevederile constituționale și internaționale, precum și recomandările Consiliului Europei, în domeniul autonomiei locale și descentralizării (anexăm un Proiect elaborat de CALM care arată cum prin cheltuieli minimale se poate reformata sistemul și ajustat la principiile autonomiei locale);
- a) În mod separat urmează a fi făcute modificări ce țin de salarizarea personalului angajat în primăriile municipiilor nou create și efectuate modificări în legislația privind salarizarea funcționarilor publici, inclusiv în grila de salarizare aprobată în anexa nr.1 a Hotărârea Guvernului nr.331 din 28.05.2012. În actualul sistem de salarizare a funcționarilor publici este o discriminare reală a funcționarilor publici din cadrul APL de ceilalți funcționari din cadrul APC, precum și în raport cu salariați din economia țării. Ar fi binevenită majorarea sumelor stabilite la treptele salariale conform gradelor de salarizare începând cu grila 1 treapta I cel puțin cu suma care să fie inițial egală cu 2300 lei - echivalentă cu salariul minim din sectorul real al economiei
- b) Luând în considerație faptul că noul sistem de salarizare încă este în faza de conceptualizare și va necesita mai mult timp pentru a produce efecte, iar situația în domeniul dat este una extrem de gravă și tensionată, CALM propune în calitate de măsuri urgente și ușor realizabile, care ar putea produce efecte pozitive imediate, eliminarea tuturor barierelor de ordin tehnic în domeniul acordării premiilor în cadrul APL. Prevederile legale actuale în domeniul dat sunt confuze și contradictorii, iar în consecință inaplicabile.

11. Se propune ca transferurile cu destinație specială să se lase instituțiilor, pentru că ei au diferite măsuri de optimizare (închiderea grupelor) ca să acumuleze mijloace pentru cheltuieli capitale.

Prin urmare, CALM solicită examinarea propunerilor respective și convocarea cât mai urgentă posibilă a grupului de lucru comun CALM – Ministerul Finanțelor, creat prin ordinul Ministrului nr. 144 din 18.11.2016, pentru a discuta situația municipiilor și propunerile respective.

Va mulțumi anticipat,

Cu respect,

Viorel FURDUI

Director Executiv al CALM